

vellet facere. Sed malè argumentabantur, neque enim Christus dixit: non gustabit mortem: sed, non gustabit in æternum. Neque enim Abraham mortem gustavit in æternum, sed ad sinû patrum anima eius deducta, & inde ad gloriam, ad vitam autem postremò immortalem corpore & anima fuscitandus.

Abraham pater vester exultauit vt videret diem meum, vidit, & gauisus est. Dixerunt ergo Iudæi ad eum. Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti.

Græci exponunt diem pro die passionis Christi, què vidit præfiguratum & adumbratum in die quo filium suum Isaac obtulit in holocaustum. Didicit enim inquit, quòd sicut ipse non peperit filio suo dilecto propter Deum, ita neque Deus parciturus esset dilecto filio suo propter hominem. Alij dicunt, quòd hic dies pro toto tempore aduentus Christi sumitur, quem Abraham viderit in spiritu, dum in femine Christo benedicendas omnes gentes vidit & credidit. Alij intelligunt diem æternitatis & diuinitatis Christi, quem viderit, intelligens ab æterno ipsum esse Deum, Dei que filium.

Dixit eis Iesus: Amen amen dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. † Tulerunt ergo lapides vt iacerent in eum. Iesus autem abscondit se, & exiit de templo.

Non ait, inquit Chrysostomus, eram, sed sum, eiusmodi verbum Deo conuenit, eo quòd perpetuus sit atque sempiternus. Quibus auditis sustulerunt lapides vt eum tanquam blasphemum lapidarent. Ipse autem non vt timidus, sed quia nondum venerat hora eius sese abscondit, & vt dicit August. quia veritas fugit superbos & mendaces, & abscondit se illis: humiles autem sequitur, & manifestat se illis.

CAPVT NONVM.

Cæci nati à Christo illuminati miraculum Iudæi calumniantur, quòd cæcus cum parentibus tuetur, & ideo extra synagogam eiecitur, sed à Christo edocendus suscipitur.

Et

E*mp*reteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate: & interrogauerunt eum discipuli eius: † Rabbi, quis peccauit, hic, aut parentes eius, ut cæcus nasceretur? Respondit Iesus: Neque hic peccauit, neque parentes eius, sed ut manifestentur opera Dei in illo.

† 24. q. 3.
cap. 1.
§ His ita.

Nota est ad literam hæc cæci historia: obiter tamen pauca explicabimus. Quòd Apostoli quærunt, nunquid hic peccauit, aut parentes eius? ex eo mouentur: quòd Christus paralytico dixerat suprâ §. Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Sciebant autem cæcum non peccasse post natiuitatem vt cæcus nasceretur, ideo ambigebant num parentum culpa id accidisset: ideo rogant, num is peccauit, an parentes eius. Nota autem, quòd non simpliciter rogant num peccauerint, sed num peccauerint vt nasceretur eis cæcus filius; id est, an propter eorum peccata acciderit vt cæcus nasceretur. Quibus respondet Christus, nulla illius, neque parentum culpa id accidisse, sed Dei dispensatione, vt in eo restituendo manifestaretur Dei gloria, Christi scilicet Dei filij, cuius nondum aperta ac manifesta erat eius gloria ac virtus in humanitate latens, siue etiam vt manifestetur gloria Dei patris. Nam vt scribitur: Gloria patris filius sapiens, Prou. 10. & 15.

Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est. Venit nox, quando nemo potest operari. † Quandiu sum in mundo, lux sum mundi. Hoc cum dixisset, expuit in terram, & fecit lutum ex spuro, & liniuit lutum super oculos eius.

† Sup. 8. d.
Inf. 12. g.
† De cõ-
sec. dist. 4
cano.

Ante bap-
tismũ.

Quasi diceret: Ad illustrandam suam gloriam nondum satis orbi cognitam misit me pater. At cum eadem simul substantia, eadem quoque sicut mea & illius opera: itaque quòd ipsum glorificaturus sum miraculorum operatione, illius opus est, atque meum. Itaq; Deo dispensante natus est hic cæcus, vt suo tempore in eius illuminatione manifestetur Dei gloria, manifestenturq; eius opera omnia, in quibus me operari oportet, donec dies est, id est, donec vitam ago. Suam enim præsentiam

corporalem diem appellat, in qua inquit, oportet me operari, & in exequendis patris mādatis sollicitum esse, donec dies est, id est, tantisper, dum uiuo. Venit enim nox, quando operari nemo potest, id est, propediem futurum est, vt hinc è vita discedam, atque ad patrem redeam, quando iam occupatus non ero in prædicando hominibus, patrisque exequendis mandatis. Quòd enim noxtem absentiam eius corporalem interpreter, facit quod sequitur: quandiu sum in mundo, lux sum mundi. Si ergo Christus lux est mundi, absente eo per mortem à mundo verè nox erit.

Et dixit ei: Vade, laua in natatoria Siloë, quod interpretatur missus. Abijt ergo, et lauit, et venit videns.

Siloa Hierony. teste §. cap. in Isaiam, fons est ad radices montis Sion, qui non perpetuis aquis, sed certis horis diebusq; ebullit, & per terræ concaua, & antra rupis durissimæ cum magno sonitu venit. Vnde non dubium est oriri, nomenq; habere hanc piscinam, siue natatoriam. Huius fontis aqua fertur Sarracenis multo in precio esse, qui cum instar hircorum pro more sceteant, huius fontis aquæ lotionem scetorem minuunt. In eadem etiam aqua lauantes oculos à cæcitate leuantur, ita vt etiam Turcis magna sit reuerentia. Quòd autem lutum, vnde oculos cæci lineret, fecit, quòd ad natatoria Siloæ miserit, non ideo factum est, quòd alioqui verbo solo non posset hoc facere, sed vt visibilibus istis signis & Sacramentis, dum mora interm fit, notius miraculum euaderet. Misticeq; hoc notatur, vt cum cæci omnes à natiuitate simus, vtpote natura filij iræ & peccati, intelligamus non posse nos verum mentis lumen ac visum recipere, nisi in natatoria Siloë, hoc est, in baptismo Christi lauemur. Siloa enim, quod missum significat, CHRISTVM indicat, à cælo in terras nostra gratia à paradiso missum.

Itaq; vicini, et qui viderant eum prius, quia mendicauerat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat? Alij dicebant, quia hic est. Alij autem nequaquam, se à similibus est ei. Ille verò dicebat: Quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit: Ille homo qui dicitur

dicitur Iesus, lutum fecit, & unxit oculos meos, & dixit mihi: Vade ad natatoria Siloë, & laua. Et abiit, & laui, & video. Et dixerunt illi: Vbi est ille? Ait: Nescio. Adducunt eum ad Phariseos qui cæcus fuerat.

Quantquam Græci codices qui nunc extant, habeant pro mendicus τυφλός, id est, cæcus, cum tamen constant Latini omnes codices habeant mendicus & Theophylactus cum Chryostomo legant & exponant mendicus, præstat legere mendicus, quàm cæcus. Rationem enim ponit, quare notus esset vicinis, nimirum quia medicabat. Erant enim Ierosolymis, vt notum est ex Euangelij, cæci multi, sed hic præ alijs notus, quia medicus. Facta autem inter vicinos cõtrouersia, tum propter vultus mutationem, tum propter rem inauditam, annunciauit miraculum vsque ad Phariseorum notitiam, qui & rem & modum ab eo audientes, non credebant. Ille vero tanquam audax defendit, & quem ignorabat, prædicabat, quasi iam animo illuminatus.

Erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus, & aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum Pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, & laui, & video. Dicebant ergo ex Phariseis quidam: Non est hic homo à Deo, qui sabbatum non custodit. Alij autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere. Et schisma erat inter eos. Dicunt ergo cæco iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est. Non crediderunt ergo Iudæi de illo quia cæcus fuisset & vidisset, donec vocauerunt parentes eius qui viderat, & interrogauerunt, dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes eius, & dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est, quomodo autem nunc videat, nescimus, aut quis eius aperuit oculos, nos nescimus. Ipsum interrogate, & tetatem habet, ipse de se loquatur.

Hoc opus diguum sabbato, quod tamen Pharisei caparuaulis. luminiatur tãquam sabbato indignum, sed & per quod sabbatum violetur, vt qui malitia & odio cæci indigni

essent etiam sabbato illuminari. Quoniam verò factum tam manifestum negare Iudæi non poterant, modum calumniantur, rursus interrogantes: quomodo vides? Narravit illis factum ut prius. Quibus non contenti, patentes eius vocant, & interrogant eos primò, an hic esset eorū filius: deinde, an natus esset cæcus: postremò, quomodo nunc videret. Ad duo priora respondent, & quòd est filius eorū, & quod cæcus natus sit. Tertium filio suo committunt respondendum, tanquã sufficientis ætatis. Hæc dixerunt parentes eius, quoniam timebãt Iudeos. Iam enim conspirauerant Iudæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt: Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursus hominem, qui fuerat cæcus, & dixerunt ei: Da gloriam Deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio. Vnum scio, quia cæcus cum essem, modò vido. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis: Dixi vobis iam, & audistis. Quid iterum vultis audire? Numquid & vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei, & dixerunt: Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus: hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo, & dixit eis: In hoc enim mirabile est, quia nescitis unde sit, & aperuit meos oculos. Scimus quia peccatores Deus nõ audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatẽ eius facit, hunc exaudit. A seculo non est auditum, quia quis aperuit oculos cæci nati. Nisi esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.

Paulatim fideles oportebat extra synagogam fieri, quæ paulatim desinebat. Hos autem Christus excipiebat, qui aliam synagogam, scilicet Ecclesiam, paulatim incipiebant: Græce ἀποδύναμος, id est, extra congregationem & ecclesiam Iudæorum ciectus. Erat autem tunc ἀποδύναμος idem quod nunc excommunicatus. Quòd si Iudæorum illa excommunicatio metuenda erat, ut viri boni multi timuerunt, Nicodemus videlicet, & Ioseph ab Arimathæa, & alij occulti propter illum metù Christi discipuli, quanto magis Ecclesiæ nunc excommuni-

catio metuenda est? Sic tantum metuenda est, vt ne quid prauum, ac contra Dei honorem & gloriam eius metu admittamus. Rursum vocant eum, & adiurant, dicentes: Da gloriam Deo: hoc est, inquit Augusti. Nega quod accepisti: quod est blasphemare, nō Deo gloriam dare. Dare enim gloriam Deo, est veritatem de aliquo tanquam præsente Deo dicere. Dicunt ergo: Confitere iustum nō esse iustum, sicut nos eum tenemus, sed peccatorem, ideo subdunt: Nos scimus quia hic homo peccator est. Quibus ille respondit, quasi ex cæco videns, iam cæcos non ferens, mirum est quod tantus esset peccator, & tanta opera faciens, quanta nullus ante eum, cum Deus peccatores non audiat. Quod vt homo loquitur, cum sapius peccatores Dominus exaudiat. Si enim non audiret, frustrā publicanus pectus percutiendo diceret: Deus propitius esto mihi peccatori: qui propter hoc descendit in domum iustificatus. Aliquando enim inquit August. Deus quasi iratus dat quod petis, & propitius negat quod petis. Quando ergo bonum petitis, incumbite orationibus vt sumatis.

Responderunt, & dixerunt ei: in peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Audiuit Iesus quia eiecerunt eum foras. Et cum inuenisset eū, dixit ei: Tu credis in filium Dei? Respondit ille, & dixit: Quis est Domine, vt credam in eum? Et dixit ei Iesus: Et vidisti eum, & qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait: Credo Domine. Et proci dens, adorauit eum.

Haecenus illum suum fecerunt doctorem, interrogātes, & factum & modum: nunc autem reprobant eius doctrinam, quam ducunt inutilem, obijciunt illi cæcitatē à natiuitate propter peccata sua contigisse, quod Christus à principio negauit. At ille ab eo gremio expulsus, tanto magis factus est Christi discipulus. A quo benignè exceptus, & quod credere debeat edoctus: & qui corporeis illuminatus prius fuerat oculis, iam mētis oculis illuminatus, confitetur & adorat filium Dei.

Et dixit ei Iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni, vt qui non vident, videant, & qui vident, cæci fiant. Et auiderunt quidam ex Phariseis, qui cum ipso erant, &

dixerunt ei: Nunquid & nos cæci sumus? Dixit eis Iesus: Si cæci essetis, non haberetis peccatum. Nunc verò dicitis quia videmus, peccatum vestrum manet.

Dupliciter hîc iudicium sumi potest, pro condemnatione, & discretionem. Nam & *κρίνειν* discernere significat. Primo modo quidam explicant: Veni in iudicium, id est, in condemnationem, ut eos scilicet condemnem, qui voluntariè cæci sunt, ac videre nolunt. Cùm verò scribatur: Non enim venit filius hominis ut iudicet mundum, sed ut saluetur Mundus per ipsum: & iudicium ipse seruauerit in secundum aduentum, fortasse non malè exponetur, in iudicium, id est, in condemnationem veni in hunc mundum, quo scilicet condemnem à vobis, ut scilicet qui non vident, hoc est, rudes & simplices, qui propter scripturarum ignorantiam veritatis lumen apprehendere non poterant, aperti per fidem mentis oculis videant: & qui vident, id est, Scribæ & Pharisei, qui propter scripturarum notitiam perspicaces sibi videntur, ac bene oculati, clausis per infidelitatem animæ oculis, non videant, sed & cæci fiant. Nam **CHRISTVS**, quomodo Lucæ 2. Simeon iustus prædixerat, positus est in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israël. In ruinam quidem Phariseorum ac similium, qui cùm sibi viderentur bene oculati, cæci permanferunt. In resurrectionem verò eorum, qui cùm antè cæci forent, fide lumen animis receperunt. Audientes autem Pharisei hæc verba, & intelligentes ad se pertinere, cùm interrogassent: nunquid & nos cæci sumus? Respondit Iesus: Si cæci essetis, non haberetis peccatum, id est, si scripturarum lumine & intelligentia careretis, quæ ita vos oculatos reddunt, ut me ex his verum Messiam positis agnosceret, non haberetis peccatum, quod ignorantia tolleret, sed excusationem cum idiotis: nunc verò cùm vos videre profiteamini, id est, scripturarum notitiam atque intelligentiam habere, peccatum vestrum, scilicet affectatæ infidelitatis, manet.